

การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์ร็อค ท่าไข่
และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรดรีว จังหวัดฉะเชิงเทรา

A Comparative Study of Christianity Hymn in Saint Roch Catholic Church and
Saint Anthony Church Chachoengsao.

สรารุช โจรนศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาดนตรีสากล

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Abstract

This study aimed to examine the background, the context and the meaning and role including of Christianity Hymns including The comparative analysis of the characteristics of music of Saint Roch Catholic Church and Saint Anthony Church, Chacheongsao province. The finding showed that Saint Roch Catholic Church and Saint Anthony Church in Chacheongsao province have common background originated since 1840. Until 1981, "Saint Roch Church" at Tha-Khai District had been isolated from being the branch church of Saint Anthony Church. Both Saint Roch Church and Saint Anthony Church shared weekly rites such as the Holy Communion and annual rites such as Christmas and Church Celebration. The rites of both churches had the same consecutive procedures from the beginning to the end. However, some differences in the procedures can be found. The ceremonial procedures were divided into 10 parts along with different hymn matching with each part. The 10 parts included opening hymns, offertory hymns, communion hymns, and closing hymns such as parts of the liturgy e.g. The Kyle, Gloria and Alleluia were also sung etc.

Keyword : Hymn, Church, Catholic

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์ร็อค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรดรีว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประวัติความเป็นมา บริบท และบทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา ผลการวิจัย พบว่า โบสถ์เซนต์ร็อค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรดรีว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเป็นมาที่ต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกันตั้งแต่เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2383 จนมาถึงปี พ.ศ. 2524 โบสถ์เซนต์ร็อค ท่าไข่ ได้แยกออกมาจากโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรดรีว ไม่ได้เป็นโบสถ์สาขาอีกต่อไป การประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของทั้งสองโบสถ์มีพิธีกรรมที่จัดขึ้นเหมือนกันเป็นประจำทุกๆ สัปดาห์ ได้แก่ พิธีรับศีลมหาสนิท และจัดขึ้นเป็นประจำแบบรอบปีเหมือนกัน ได้แก่ พิธีคริสต์มาสและพิธีฉลองโบสถ์ โดยการประกอบพิธีกรรมของทั้งสองโบสถ์ถูกกำหนดเป็นลำดับขั้นตอนเหมือนกันตั้งแต่เริ่มต้นจนจบพิธีกรรม หากแต่รูปแบบการประกอบพิธีกรรม มีความแตกต่างกันบ้างบางส่วน ซึ่งลำดับขั้นตอนการประกอบพิธีกรรมได้ถูกกำหนดเป็นภาคต่างๆ ได้แก่ ภาคเริ่มพิธีกรรม (บทเพลงเริ่มพิธี) ภาคสารภาพบาป ภาครำวิงวอน (บทเพลงรำวิงวอน) ภาคพระสิริรุ่งโรจน์ (บทเพลงพระสิริรุ่งโรจน์) ภาคภาวนาของ ประธาน ภาควจนพิธีกรรม (บทเพลงสร้อยสดุดี และอัลเลลูยา) ภาคพระวรสาร ภาคบูชาขอบ พระคุณ หรือภาคถวาย (บทเพลงเตรียมเครื่องบูชา บทเพลงศักดิ์สิทธิ์ บทเพลงพระชุมพา) ภาครับศีลมหาสนิท (บทเพลงรับศีล) ภาคปิดพิธีกรรม-บทภาวนาหลังรับศีลมหาสนิท (บทเพลงปิดพิธี)

คำสำคัญ : เพลงสวด โบสถ์ คาทอลิก

ความเป็นมาและความสำคัญ

คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาประเภทเอกเทวนิยม ซึ่งนับถือพระยาห์เวห์เป็นพระเจ้าพระองค์เดียว คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาที่เน้นการมอบความรักที่บริสุทธิ์ให้พระเจ้าและให้มนุษย์ด้วยกัน เพราะหลักการของศาสนาคริสต์ถือว่ามนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของพระเจ้า คริสต์ศาสนาเป็นศาสนาที่พัฒนาหรือปฏิรูปมาจากศาสนายูดาห์ ซึ่งมีประวัติศาสตร์มาประมาณ 2,000 ปี ก่อนคริสตกาล โดยมีชนเผ่าหนึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวยิว ตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ดินแดนเมโสโปเตเมีย มีหัวหน้าเผ่าชื่อว่า “อับราฮัม” (อับราฮัม เป็นศาสดาของศาสนายูดาห์) ได้อ้างตนว่าได้รับโองการจาก พระเจ้าให้อพยพชนเผ่าไปอยู่ในดินแดนที่เรียกว่า แผ่นดินคานาอัน (บริเวณประเทศอิสราเอลในปัจจุบัน) โดยอับราฮัมกล่าวว่า “พระเจ้ากำหนดและสัญญาให้ชนเผ่านี้เป็นชนชาติที่ยิ่งใหญ่ต่อไป การที่พระเจ้าสัญญาจึงก่อให้เกิดพันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับชนชาวยิว ในเวลาต่อมาจึงเรียกคัมภีร์ของศาสนายูดาห์และศาสนาคริสต์ว่า “พันธสัญญา” อันต่อมาอาณาจักรนี้ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรบาบิโลน และเป็นเมืองขึ้นของจักรวรรดิโรมันตามลำดับ ชาวยิวจึงมีความเชื่อในคำทำนายของศาสดาพยากรณ์ว่า วันหนึ่งพระเจ้าจะส่งคนลงมาช่วยเพื่อปลดปล่อยความทุกข์ยากทั้งหมดของชาวยิว หรือช่วยไถ่บาปให้กับชาวยิว จึงเรียกบุคคลนี้ว่า “พระเมสสิยาห์” (Messiah) คำว่าเมสสิยาห์ เป็นภาษาฮีบรู ตรงกับคำว่า คริสต์ (Christ) แปลว่า ผู้ได้รับเลือก ให้เป็นตัวแทนของพระเจ้า ความเชื่อดังกล่าวทำให้ชาวยิวมีความหวังในชีวิต เมื่อพระเยซูประสูติชาวยิวจำนวนหนึ่งจึงมีความเชื่อว่า พระเยซู คือ พระเมสสิยาห์ (Jesus Christ คือ จีซุส หรือเยซู ผู้ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของพระเจ้า) โดยหลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูแล้ว ศาสนาคริสต์ได้กลายเป็นศาสนาประจำชาติของจักรวรรดิโรมันในปลายศตวรรษที่ 1 จนถึงช่วงปลายศตวรรษที่ 4 จากนั้นได้แผ่ขยายเป็นศาสนาประจำชาติของหลายๆ ประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกาในปัจจุบัน (วัชศิลป์ ฤกษ์เจริญ 2548)

ศาสนาคริสต์เข้ามาในประเทศไทยยุคเดียวกับการล่าอาณานิคมโดยเฉพาะชาวโปรตุเกส ชาวสเปน ที่กำลังบุกเบิกเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งนอกจากกลุ่มที่มีจุดประสงค์ทางการเมืองและเศรษฐกิจแล้ว ยังมีบางกลุ่มที่มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ศาสนาคริสต์ โดยเฉพาะนิกายโรมันคาทอลิก¹ เข้ามาเผยแพร่ บางประเทศปิดกั้นการเผยแพร่ บางประเทศเปิดเสรีแต่ผู้คนยังไม่นิยม ขณะที่บางประเทศผู้คนส่วนใหญ่ยอมรับนับถือคริสต์ศาสนา พร้อมกับการ

¹คำว่า “คาทอลิก” แปลว่า สากกล เป็นนิกายหนึ่งในคริสต์ศาสนา มีสันตะปาปาแห่งนครวาติกันในกรุงโรมเป็นประมุข และเป็นผู้ปกครองของศาสนจักร

ครอบงำทางการเมืองและเศรษฐกิจแล้ว เช่น ฟิลิปปินส์ เป็นต้น ต่อมาจักรวรรดิอาณานิคมฝรั่งเศสเข้ามาได้เมืองขึ้นในอินโดจีน เช่น ประเทศเวียดนาม กัมพูชาลาว โดยลักษณะเดียวกับโปรตุเกส และสเปน คือ ล่าเมืองขึ้นและเผยแพร่ศาสนาพร้อมกัน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จนัก ทำให้อิทธิพลของศาสนาคริสต์ในกลุ่มประเทศนี้มีน้อย (ประยูร สนตงกูโร พระญาณวโรดม, 2543) ศาสนาคริสต์ที่เผยแพร่ในไทยเป็นครั้งแรกตรงกับสมัยอาณาจักรอยุธยา ปรากฏหลักฐานว่าในปี พ.ศ. 2110 (ค.ศ. 1567) ได้มีมิชชันนารีคณะชื่อว่า ดอมินิกัน 2 คน เข้ามาสอนศาสนาให้ชาวโปรตุเกส รวมทั้งชาวพื้นเมืองที่เป็นภรรยาต่อมาจึงมีมิชชันนารีคณะฟรันซิสกัน และคณะเยสุอิตเข้ามาด้วย บาทหลวงส่วนมากเป็นชาวโปรตุเกส โดยในระยะแรกมิชชันนารีเน้นการดูแลกลุ่มคนชาติเดียวกัน กระทั่งรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ประเทศไทยได้มีสัมพันธภาพอันดีกับประเทศฝรั่งเศส ตรงกับรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส และเมื่อถึงสมัยรัตนโกสินทร์คริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์² ก็เข้าสู่ประเทศไทย คณะธรรมทูตทั้งของโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ทำให้มีจำนวนบาทหลวงเข้ามาเผยแพร่ศาสนามากขึ้น และการแสดงบทบาททางสังคมมากขึ้น บ้างก็อยู่จนแก่หรือตลอดชีวิตก็มี ด้านสังคมสงเคราะห์ มีการจัดตั้งโรงพยาบาล ด้านศาสนามีการตั้งมิสซัง³ เพื่อผลิตนักบวชประจำประเทศไทย

โบสถ์เซนต์รอค ทำไข่ เป็นโบสถ์ที่มีการประกอบพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกตลอดทั้งปี ในพื้นที่ตำบลนครเนื่องเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดเป็นโบสถ์สำคัญที่มีผู้นับถือศาสนาคริสต์เข้ามาประกอบพิธีกรรมเป็นจำนวนมาก โดยมีโบสถ์แม่พระฟาติมา บางวัว และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว เป็นโบสถ์ที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราด้วยกัน ซึ่งโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยสังคมวัฒนธรรมและบทเพลงสวดประกอบพิธีกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้านสังคมวัฒนธรรม และบทเพลงสวดประกอบพิธีกรรมครอบคลุมพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงขอเลือกศึกษาเพลงสวดต่างๆ ของโบสถ์เซนต์รอค ทำไข่ เพิ่มเติมโดยกำหนดหัวข้อเรื่องที่ศึกษา คือ “การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนานิกายโบสถ์เซนต์รอค ทำไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา” เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบประวัติความเป็นมา บทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา รวมทั้งศึกษา

²นิกายนี้ศาสนาชาวเยอรมันในศตวรรษที่ 16 ชื่อ มาติน ลูเทอร์ เป็นผู้สถาปนาซึ่งแยกตัวออกมาจากนิกายโรมันคาทอลิก แนวคิดสำคัญของนิกายโปรเตสแตนต์ คือ ยึดมั่นในพระคำภีร์เป็นหลักแต่ไม่ยึดติดกับสันตะปาปา

³มิสซัง เป็นภาษาโปรตุเกส หมายถึง การแพร่ธรรมหรือสถานที่ที่มีการนำการแพร่ธรรมไปสู่หรืออาณาเขตของศาสนาคริสต์

วิเคราะห์คุณลักษณะทางดนตรี และความหมายของเพลงสวด คริสต์ศาสนาในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประวัติความเป็นมาและบริบทของโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิเคราะห์คุณลักษณะทางดนตรี และความหมายของเพลงสวดในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกิดองค์ความรู้ทางด้านมานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ และสังคมวิทยา ในเรื่องแนวคิดด้านสังคมวัฒนธรรมของคริสต์ศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก รวมทั้งได้ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงสวดคริสต์ศาสนาและบทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา จนทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ทั้งในเรื่องของคุณลักษณะทางดนตรีและความหมายของเพลงสวดคริสต์ศาสนา รวมถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการวิจัย

โบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ ตำบลนครเนื่องเขต อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว เขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบประวัติความเป็นมา บทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะทางดนตรีและความหมายของเพลงสวดคริสต์ศาสนา ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนเมษายน 2558 ถึงเดือนเมษายน 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบเพลงสวด คริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพตามวิธีการทางมานุษยวิทยา โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบพิธีกรรม และผู้เข้าร่วมพิธีกรรมในโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว โดยศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวด และพิธีกรรมในคริสต์ศาสนา ข้อมูลหลักที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม (Field Work) เป็นสำคัญ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการศึกษา คือ ขั้นตอนในการหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องราว สถานที่และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงสวดในคริสต์ศาสนาของโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว โดยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย บทความและวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับคริสต์ศาสนา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคริสต์ศาสนา

1.2 สำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยเข้าพื้นที่วิจัยเพื่อติดต่อประสานงานกับบุคคลที่ให้ข้อมูล ได้แก่ นักดนตรีในโบสถ์ และบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับบทเพลงและพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา

2. ขั้นดำเนินการศึกษา คือ ขั้นตอนการเก็บข้อมูลทางภาคสนาม จากการศึกษาพฤติกรรมและผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์จากสภาพแวดล้อมทางสังคมตามความเป็นจริง โดยทำการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริ้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยดำเนินการศึกษาตามแผนงาน ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากบุคคลข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัย เพื่อเก็บประวัติส่วนตัวและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาข้อมูลของเพลงสวดและการประกอบพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา รวมทั้งศึกษารูปแบบที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสังเกต (Observation) แบบมีส่วนร่วม โดยได้เข้าร่วมในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดพิธีกรรมนั้นๆ เพื่อศึกษาถึงพิธีกรรม บทเพลง ความหมาย สังคม วัฒนธรรมของชาวคริสต์ศาสนา การสัมภาษณ์ (Interview) แบบเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นบุคคลสำคัญในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา เช่น บาทหลวง นักขับร้อง นักดนตรี เป็นต้น และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ คือ การสนทนาทั่วไปในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการศึกษาข้อมูลจากผู้เข้าร่วมพิธีกรรม และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.3 เครื่องมือเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ เครื่องมือในการจดบันทึกข้อมูลในรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเพลงสวดในคริสต์ศาสนา คือ คอมพิวเตอร์ (Notebook) เครื่องมือในการบันทึกข้อมูลเสียงสำหรับบันทึกการสัมภาษณ์และการบันทึกบทเพลง คือ เครื่องบันทึกเสียงดิจิทัล (Tascam DR-05 Recorder 24 bit) เครื่องมือในการบันทึกข้อมูลภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว คือ กล้องถ่ายภาพนิ่ง (Digital Camera and I-Phone 6 Camera) และกล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว (V.D.O. HDD 128 GB.)

3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล คือ การนำข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามมาจำแนก จัดระเบียบ จัดประเภท จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงต่างๆ โดยเขียนเป็นโน้ตแบบดนตรีตะวันตก (Transcriptions) และกำหนดหัวข้อของการวิเคราะห์ ได้แก่ การเปรียบเทียบบทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา และการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะทางดนตรี และความหมายของเพลงสวดในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนา

4. ชั้นนำเสนอผลงานวิจัย ผู้วิจัยกำหนดกระบวนการนำเสนอผลงานวิจัยตามแผนงาน ดังนี้

4.1 จัดทำงานวิจัยในรูปแบบของรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รอค ทำไซ้ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรริว จังหวัดฉะเชิงเทรา

4.2 จัดทำบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารวิชาการ ในเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รอค ทำไซ้ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรริว จังหวัดฉะเชิงเทรา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รอค ทำไซ้ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรริว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวทางการศึกษาทางมานุษยวิทยาควิทยาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาเปรียบเทียบประวัติความเป็นมาและบริบทของโบสถ์เซนต์รอค ทำไซ้ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรริว

คำว่า “เซนต์” ภาษาอังกฤษ คือ “Saint” ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เรียกว่า “นักบุญ” หรือ “ผู้ศักดิ์สิทธิ์” คัมภีร์ไบเบิลที่ระบุว่า “เซนต์” หมายถึง บุคคลใดๆ ไม่ว่าในโลกมนุษย์หรือบนสวรรค์ ที่มีชีวิตอยู่ในพระคริสต์และเป็นผู้ที่พระคริสต์ทรงประทับอยู่ ซึ่งเซนต์แต่ละองค์ของศาสนาคริสต์จะได้รับเกียรติ การนับถือเป็นแบบอย่างและการรับความเคารพไม่เท่ากัน ปัจจุบันคำว่า “เซนต์” ยังใช้เทียบเคียงกับผู้ศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาอื่นๆ ได้ด้วย เช่น พระอรหันต์ในศาสนาพุทธ ฤๅษี หรือคุรุในศาสนาฮินดู วะลีในศาสนาอิสลาม เป็นต้น (ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์, 2522) นักบุญรอค ภาษาอังกฤษ เรียกว่า Saint Roch กำเนิด ณ เมือง Montpellier ประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี ค.ศ. 1350 และถึงแก่กรรมที่เมือง Angera แคว้น Lombardy ในปี ค.ศ. 1378 มีอายุรวม 28 ปี บิดาเป็นคนร่ำรวยและเป็นข้าหลวงของเมือง Montpellier มารดาเป็นชาวแคว้น Lombardy ตามความเชื่อเมื่อนักบุญรอคเกิดมาปรากฏว่ามีสัญลักษณ์เครื่องหมายกางเขนสีแดงบนหน้าอก

เนื่องจากบิดาและมารดาได้ภาวนาบุตรจากพระเป็นเจ้าเป็นเวลาหลายปี นักบุญรอคได้รับการศึกษาทางการแพทย์และเดินทางไปตามเมืองต่างๆ เพื่อให้การรักษาผู้ป่วยและให้พรพิเศษกับผู้ป่วยทุกคนจนหายด้วยวิชาด้านการแพทย์ ต่อมาได้ติดโรคร้ายและมีสุนัขตัวหนึ่งได้ช่วยชีวิตไว้จนหายดี หลังจากนั้นได้ถูกทหารจับและจำคุกและถึงแก่กรรม ต่อมาปี ค.ศ. 1629 พระสันตปาปาอุร์บาโนที่ 8 ได้ประกาศรับรองเรื่องอัศจรรย์ต่างๆ ของนักบุญรอค และกำหนดให้ วันที่ 16 สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันฉลองนักบุญรอค ความเชื่อและความศรัทธาที่ชาวคริสต์มีต่อนักบุญรอคแพร่หลายจนมีผู้ให้สมญานามว่าเป็น “องค์อุปถัมภ์ของผู้ป่วย” นักบุญแอนโทนี (หรืออันตัน) แห่งปาตัว ภาษาอังกฤษ เรียกว่า Saint Anthony of Padua เป็นนักบุญในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เกิดเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1195 ที่เมืองลิสบอน ประเทศโปรตุเกส และถึงแก่กรรมในวันที่ 13 มิถุนายน ค.ศ. 1231 ที่เมืองปาโดวา ประเทศอิตาลี นักบุญแอนโทนีแห่งปาตัวเป็นหนึ่งใน “นักปราชญ์แห่งคริสตจักร” ชื่อเสียงในการเทศน์ให้คนต่างศาสนาเปลี่ยนใจมาศรัทธาในนิกายโรมันคาทอลิกเป็นจำนวนมาก ตามความเชื่อของชาวคริสต์หลังจากการฝังศพแอนโทนี (หรืออันตัน) แห่งปาตัวไปเกือบ 40 ปี เมื่อมีการขุดศพขึ้นมาเพื่อทำการบูชาในมหาวิหาร กลับพบชิ้นส่วน “ลิ้น” ของท่านยังคงสีแดงสดในขณะที่ร่างกายส่วนอื่นเน่าเปื่อยหมดแล้ว ซึ่งเป็นเครื่องหมายของการเทศน์อันดีเยี่ยมนั่นเอง จึงทำให้ได้รับการประกาศเป็นนักบุญในศาสนาคริสต์ โดยสมเด็จพระสันตะปาปาเกรกอรีที่ 9 เมื่อ ค.ศ. 1232 มีสักการสถานอยู่ที่มหาวิหารนักบุญแอนโทนีแห่งปาตัว ซึ่งกำหนดวันฉลองนักบุญแอนโทนี คือ ทุกๆ วันที่ 13 มิถุนายน ของทุกปี (สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย, 2544)

ประวัติความเป็นมาของโบสถ์เซนต์รอค ทำไซ้ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรริว มีความเป็นมาที่ต่อเนื่องและเกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มต้นจากบาทหลวงเอเจียน เรมงด์ อัลบรังค์ ได้สร้างโบสถ์สำหรับศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกที่ตำบลบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา สำหรับกลุ่มคริสตชนในอำเภอเมืองฉะเชิงเทราและกลุ่มคริสตชนริมคลองเนื่องเขต (ทำไซ้) ต่อมาบาทหลวงซิมิตตีได้สร้างโบสถ์ถวายนักบุญเปาโลบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำบางปะกง ชื่อว่า “โบสถ์เซนต์ปอล” เมื่อสร้างเสร็จจึงย้ายจากโบสถ์บ้านใหม่ไปประจำอยู่ที่โบสถ์เซนต์ปอลแทน แต่ด้วยมีผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ในเขตทำไซ้จำนวนมาก จึงได้สร้างโบสถ์ชั่วคราวขึ้นอีกหลังที่ตำบลทำไซ้ ริมคลองเนื่องเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยโบสถ์นี้จัดเป็นโบสถ์สาขาของโบสถ์เซนต์ปอล เรียกว่า “โบสถ์นครเนื่องเขต” ต่อมาโบสถ์ได้ผู้พึงลงจึงได้สร้างโบสถ์ใหม่แทนที่เดิม ชื่อว่า “โบสถ์เซนต์รอค” โดยมีบาทหลวงยุง อังรี การ์เโ เป็นเจ้าอาวาส

ปกครองดูแลทั้งโบสถ์เซนต์ปอลและโบสถ์เซนต์รีออค ต่อมาทางกรุงโรมได้ประกาศกฤษฎีกาจัดแบ่งกลุ่มจังหวัดการปกครองทางศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก โดยให้โบสถ์เซนต์ปอลให้เป็นพื้นที่การดูแลของจังหวัดจันทบุรี ส่วนโบสถ์เซนต์รีออคให้เป็นของพื้นที่การดูแลของเขตกรุงเทพฯ ตามประกาศบาทหลวงฌ็อง อังรี การ์เอ จึงต้องย้ายจากโบสถ์เซนต์ปอลไปอยู่ที่โบสถ์เซนต์รีออคแทน หากแต่บาทหลวงการ์เอได้สร้างโบสถ์ใหม่ในนามนักบุญอันตนชื่อว่า “โบสถ์เซนต์แอนโทนี่” โดยตั้งอยู่ด้านตรงข้ามแม่น้ำบางปะกงเยื้องกับโบสถ์เซนต์ปอลขึ้นไปทางเหนือ และได้ย้ายออกจากโบสถ์เซนต์ปอลมาประจำอยู่ในโบสถ์เซนต์แอนโทนี่แทน ส่วนโบสถ์เซนต์รีออค เปลี่ยนมาเป็นโบสถ์สาขาของโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แทนการเป็นสาขาของโบสถ์เซนต์ปอล โดยมีบาทหลวงการ์เอเป็นเจ้าของอาวาสเช่นเดิม จนบาทหลวงยอแซฟ ประสาน คุร์ตันสุวรรณ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสองค์ที่ 5 ปกครองวัดเซนต์แอนโทนี่ ส่วนบาทหลวงไพฑูรย์ หอมจินดา ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสโบสถ์เซนต์รีออคท่าไข่ จึงถือว่าไม่ได้เป็นสาขาของโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้วอีกต่อไป (วิกเตอร์ ลาเก, 2547)



ภาพพิธีรับศีลมหาสนิทโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่
ที่มา : วันที่ 11 กันยายน 2559



ภาพพิธีรับศีลมหาสนิทโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้ว
ที่มา : วันที่ 26 มิถุนายน 2559

ผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของเพลงสวดที่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนาของโบสถ์เซนต์รีออคท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้ว

พิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนาของทั้งโบสถ์เซนต์รีออคท่าไข่และโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้ว มีการจัดประกอบทั้งพิธีกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำในทุกสัปดาห์และจัดขึ้นเป็นประจำแบบรอบปี พิธีกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำในทุกสัปดาห์เหมือนกัน ได้แก่ พิธีรับศีลมหาสนิท พิธีกรรมนี้ถือเป็นกิจอย่างหนึ่งของคริสตชนคาทอลิกที่ต้องพึงปฏิบัติในการรับศีลนี้อยู่เป็นประจำ เพื่อระลึกถึงงานเลี้ยงครั้งสุดท้ายของพระเยซูและการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูกับเพื่อความ เป็นสิริมงคลต่อการมีชีวิตอยู่ในความอาทรของพระเจ้าตามความเชื่อของชาวคริสต์ จากการศึกษาพบว่า การประกอบพิธีรับศีลมหาสนิทประกอบด้วยการสวด การอ่านพระคัมภีร์และฟังคำสอนจากบาทหลวง กำหนดลำดับขั้นตอนเป็นภาคต่างๆ จำนวน 10 ภาค ตั้งแต่เริ่มต้นพิธีกรรมจนจบพิธี ดังนี้ 1. ภาคเริ่มพิธีกรรม 2. ภาคสารภาพบาป 3. ภาครำวีงวอน 4. ภาคพระสิริรุ่งโรจน์ 5. ภาคภาวนาของประธาน 6. ภาควงพิธีกรรม 7. ภาคพระวรสาร 8. ภาคบูชาขอบพระคุณหรือภาคถวาย 9. ภาครับศีลมหาสนิท 10. ภาคปิดพิธีกรรม ส่วนพิธีกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นเป็นประจำในรอบปีเหมือนกัน ได้แก่ พิธีคริสต์มาส ถือเป็นพิธีการฉลองการประสูติของพระเยซูในวันคริสต์มาสที่ชาวคริสต์มีความศรัทธาในพระองค์ท่านเป็นอย่างยิ่งในการเสด็จลงมาบังเกิดเป็นมนุษย์เพื่อมาไถ่บาปทั้งหมดให้กับมนุษย์ทุกคน ซึ่งทั้งโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้ว ได้จัดพิธีขอบพระคุณแด่องค์พระเยซูผู้เป็นพระบุตรของพระเจ้าให้ชาวคริสต์ได้เข้าร่วมในวันคริสต์มาสเป็นประจำทุกปีในคืนวันที่ 24 เดือนธันวาคมเหมือนกัน หากแต่รูปแบบการประกอบพิธีกรรม มีความแตกต่างกันในบางส่วน ได้แก่ ช่วงก่อนเริ่มพิธีคริสต์มาสของโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ มีการแสดงละครคริสต์มาส ซึ่งแสดงเกี่ยวกับเรื่องราวการประสูติของพระเยซูและมีการเดินรำเพื่อเฉลิมฉลองพิธีคริสต์มาสหลายชุดการแสดง โดยนักเรียนจากโรงเรียนดาราสมุทร ฉะเชิงเทรา ส่วนโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้ว จะไม่มีการแสดงละครคริสต์มาส อีกทั้งโบสถ์เซนต์รีออค ท่าไข่ ได้จัดให้มีการแจกเทียนเพื่อจุดถวายบูชาพระกุมารเยซูและเดินเข้าไปสักการะพระกุมารเยซูในซุ้มที่ทางโบสถ์จัดเตรียมไว้แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนในภาคเริ่มพิธี ส่วนโบสถ์เซนต์แอนโทนี่ แปรริ้ว ได้จัดให้มีการสักการะพระกุมารเยซูในช่วงท้ายพิธีเมื่อสิ้นสุดในภาคปิดพิธีกรรมโดยมีบทเพลงสวดประกอบ อีกพิธีกรรมที่ทั้งสองโบสถ์จัดในรอบปีเหมือนกัน ได้แก่ พิธีฉลองโบสถ์ ซึ่งทั้งสองโบสถ์นี้มีการกำหนดการในการจัดประกอบพิธีกรรมแตกต่างกันตามวันฉลองนักบุญของแต่ละโบสถ์โดยอาจเลื่อนวันขึ้นหรือลงได้ในการจัด

ประกอบพิธีฉลองโบสถ์ตามความเหมาะสมของแต่ละโบสถ์แต่ก็จัดให้อยู่ในช่วงสัปดาห์ของวันฉลองนักบุญของโบสถ์นั้น โดยโบสถ์เซนต์รีออค ทำไข่ มีเซนต์รีออคเป็นนักบุญประจำโบสถ์ วันฉลองนักบุญคือ วันที่ 16 สิงหาคมของทุกปี ส่วนโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรตรีวมีเซนต์แอนโทนี แห่งปาตวเป็นนักบุญประจำโบสถ์ วันฉลองนักบุญคือ วันที่ 13 มิถุนายนของทุกปี ด้านการจัดประกอบพิธีฉลองโบสถ์นี้ทั้งสองโบสถ์ใช้รูปแบบของการจัดประกอบพิธีกรรมรับศีลมหาสนิทเป็นหลักเหมือนกันโดยมีการเพิ่มภาคคำนับประธาน ภาคแห่งนักบุญและภาควาสนาบทนักบุญหลังปิดพิธีในช่วงท้ายเข้าไปและมีการเปลี่ยนแปลงบทเพลงสวดที่นำมาประกอบพิธีกรรมในภาคต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการจัดประกอบพิธีฉลองโบสถ์ อีกทั้งช่วงท้ายมีขั้นตอนสำคัญของพิธีฉลองโบสถ์ คือ การฉลองนักบุญประจำโบสถ์ โดยการให้นักบุญประจำโบสถ์ทั้งโบสถ์เซนต์รีออค ทำไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรตรีว ไปรอบโบสถ์ และมีการสวดภาวนานักบุญหลังปิดพิธีตามนักบุญประจำแต่ละโบสถ์ด้วย

ผลการศึกษาเปรียบเทียบวิเคราะห์คุณลักษณะทางดนตรีและความหมายของเพลงสวดในพิธีกรรมทางคริสต์ศาสนาของโบสถ์เซนต์รีออค ทำไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรตรีว

จากการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงประกอบพิธีกรรมต่างๆ ที่ได้จัดประกอบขึ้นในโบสถ์ทั้งสอง ทำให้ทราบว่ารูปแบบของการกำหนดบทเพลงสวดในพิธีกรรมมีลักษณะเหมือนกันทั้งสองโบสถ์ โดยสามารถแบ่งได้เป็นบทเพลงสวดประเภทต่างๆ ตามภาคของพิธีกรรม โดยบทเพลงสวดในภาคต่างๆ ของพิธีกรรมนี้ ใช้งานสอดคล้องกับการประกอบพิธีกรรมของลำดับภาคนั้นๆ อย่างเฉพาะเจาะจง และมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนเหมือนกันทั้งสองโบสถ์ ซึ่งในแต่ละภาคของการประกอบพิธีกรรมมีบทเพลงสวดที่สามารถนำมาใช้ขับร้องประกอบพิธีกรรมได้เป็นจำนวนมาก โดยขึ้นอยู่กับนักดนตรีหรือนักขับร้องหรือบาทหลวงผู้ประกอบพิธีหรืออาจมีการประชุมร่วมกันของหลายๆ ฝ่ายภายในโบสถ์เองก็ได้ในการตกลงกันว่า จะคัดเลือกบทเพลงสวดเพลงใดของภาคนั้นๆ มาทำการขับร้องในพิธีกรรม ทำให้สามารถสรุปได้ว่า เนื้อร้องและทำนองของบทเพลงสวดต่างๆ ที่ใช้ในโบสถ์ทั้งสองนี้มีความคงที่เปลี่ยนแปลงเหมือนกัน โดยจะขับร้องในพิธีกรรมใดก็ตามก็ยังคงรูปแบบของท่วงทำนองและเนื้อร้องไว้อย่างตายตัวไม่มีการคิดทำนองหรือเนื้อร้องสดแต่อย่างใด หากแต่สิ่งที่จะมีความเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอนอยู่กับการนำบทเพลงสวดต่างๆ มาจัดเรียงเพื่อขับร้องในแต่ละพิธีกรรมซึ่งอาจมีความเหมือนกันหรืออาจแตกต่างกันมากก็ได้ ขึ้นอยู่กับการตกลงกันของผู้เกี่ยวข้องในการคัดเลือกบทเพลงสวดมาประกอบพิธีกรรมในภาคต่างๆ

บทเพลงประกอบพิธีกรรมทั้งสองโบสถ์ใช้เพลงสวดทำหน้าที่สนับสนุนและเกื้อหนุนการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยจากการศึกษาของผู้วิจัยทำให้ทราบว่า การขับร้องบทเพลงสวดต่างๆ ไม่จำเป็นต้องขับร้องให้จับเนื้อเพลงประโยคสุดท้ายทุกครั้ง หากแต่การจบของบทเพลงจะขึ้นอยู่กับช่วงของการประกอบพิธีกรรมนั้นๆ ว่าได้สิ้นสุดลงแล้วหรือไม่ หากการปฏิบัติพิธีกรรมในช่วงนั้นได้สิ้นสุดลงแล้วก็สามารถที่จะจบเพลงลงได้ทันทีโดยที่เนื้อเพลงยังร้องไม่หมดก็ได้หรือหากพิธีกรรมยังมีการปฏิบัติต่อเนื่องอยู่หรือยังไม่เสร็จสิ้น บทเพลงประกอบในพิธีนั้นก็จะต้องขับร้องแบบวนซ้ำไปเรื่อยๆ จนกว่าจะจบขั้นตอนการปฏิบัติของพิธีกรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยทำได้ข้อสังเกตของการประพันธ์เนื้อร้องบทเพลงสวดว่าหากเป็นบทเพลงที่ต้องประกอบการปฏิบัติของพิธีกรรมที่อาจมีความไม่แน่นอนในระยะเวลาการประกอบพิธี เช่น พิธีรับศีลมหาสนิทในช่วงการให้ศีล ซึ่งมีคริสตชนในพิธีกรรมเข้ามารับศีลจากบาทหลวงในแต่ละครั้งที่จัดพิธีกรรมนี้ขึ้นเป็นจำนวนซึ่งไม่มีความแน่นอน หากมีผู้รับศีลมีจำนวนมากบาทหลวงต้องทำการให้ศีลเป็นเวลานานและหากมีผู้รับศีลจำนวนน้อยระยะเวลาของการให้ศีลก็จะสั้นลงตามจำนวนของผู้เข้ามารับศีล บทเพลงที่ใช้ประกอบช่วงรับศีลนี้จึงถูกประพันธ์มาในลักษณะเปลี่ยนเนื้อ คงทำนอง (Strophic Form) คือ วนซ้ำทำนองเดิมแต่เปลี่ยนเนื้อเพลงใหม่ไปเรื่อยๆ ซึ่งบางเพลงอาจมีการเขียนเนื้อเพลงใหม่ซ้ำทำนองเดิมถึง 8 รอบก็ได้ เพื่อผู้ขับร้องและนักออร์แกนจะนำไปใช้ได้หากมีการประกอบพิธีที่ยาวนาน

จากการศึกษาวิเคราะห์บทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมของโบสถ์เซนต์รีออค ทำไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรตรีว สามารถสรุปผลการวิเคราะห์คุณลักษณะทางดนตรีเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า เสียงดนตรีในพิธีกรรมเป็นแบบการใช้เสียงร้องโดยร้องนำนักร้องหญิงเป็นหลัก ประสานกับเสียงร้องหมู่ของผู้มาเข้าร่วมพิธี ประกอบกับเครื่องดนตรี ชื่อ ออร์แกน (Organ) ใช้การดำเนินทำนองประเภทโฮโมโฟนี (Homophony) เหมือนกันทั้งสองโบสถ์

แนวทำนอง (Melody) ของบทเพลงสวดสำหรับทั้ง 2 โบสถ์ใช้ระบบเสียง (Tuning system) แบบตะวันตก มีมาตราเสียง (Scale) เป็นแบบ Major หรือ Minor เหมือนกัน มีบ้างในบางบทเพลงที่ใช้บันไดเสียงแบบ Harmonic Minor หรือมีตัวโน้ตนอกบันไดเสียง (Accidental note) รวมอยู่ด้วย มีการย้ายบันไดเสียง (Modulation) พบมากในบทเพลงสวดของโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปรตรีว

ขั้นคู่เสียง (Interval) ในบทเพลงสวดส่วนมากก็มักใช้ขั้นคู่แบบตามลำดับขั้นและมีขั้นคู่ที่มีระยะห่างมากๆ บ้าง เช่น ขั้นคู่ 4th

และขั้นคู่ 5th โดยเฉพาะช่วงต่อของประโยคเพลง ส่งผลให้ช่วงเสียง (Range) ไน้ต่ำสุดกับไน้ตสูงสุดมักอยู่ในช่วง 1 ช่วงเสียง (Octave) มีบ้างที่ใช้ช่วงเสียงกว้างมากๆ (Compound Interval) เช่น ขั้นคู่ 12th เป็นต้น เหมือนกันทั้งสองโบสถ์

จังหวะ (Rhythm) ของบทเพลงสวดต่างๆ มีการใช้อัตราจังหวะ (Meter) แบบอัตราจังหวะตายตัว (Tempo Guisto) ชนิด 4 จังหวะต่อหนึ่งห้องเพลง (Simple Time 4/4) แต่ก็มีบางเพลงใช้อัตราจังหวะผสม (Compound time 6/8) มีการเปลี่ยนอัตราจังหวะในบทเพลงอยู่บ้างพบมากในบทเพลงสวดของโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริว

ความเร็ว (Tempo) ของเพลงสวดต่างๆ ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมมีความหลากหลายมากขึ้นอยู่กับบรรยากาศในช่วงของการประกอบพิธีกรรม คล้ายกันทั้ง 2 โบสถ์ คือ มีตั้งแต่ช้า (♩ = 64) ไปจนถึงเร็วมาก (♩ = 160)

คีตลักษณ์ของบทเพลง (Form) ที่ใช้สำหรับบทเพลงสวดต่างๆ ได้แก่ บทเพลงทำนองเดียวบรรเลงซ้ำกัน (Iterative) บทเพลงสองท่อนแตกต่างกัน (Binary) บทเพลงสองท่อนที่ย้อนกลับท่อนแรก (Reverting) บทเพลงที่ใช้รูปแบบข้างต้นแต่ซ้ำโดยเปลี่ยนเนื้อค้งทำนอง (Strophic) บทเพลงหลากหลายท่อนไม่ซ้ำกัน (Progressive) บทเพลงที่นำทำนองหลักมาแปรเป็นทำนองใหม่ (Theme and Variation) โดยส่วนใหญ่แทบทุกเพลงมักขยายประโยคด้วยวิธีการแปรทำนองเพลงเหมือนกันทั้งสองโบสถ์

ความหมาย (Meaning) ของเพลงสวดที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ ในโบสถ์เซนต์รีอ็อค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริว มีความหมายของบทเพลงคล้ายคลึงกันเนื่องจากเป็นเพลงสวดที่เกี่ยวข้องกับคริสต์ศาสนาเหมือนกัน โดยแสดงถึงการสรรเสริญพระเจ้าและความรักในการเสียสละของพระเยซูที่มากับบาปให้กับมนุษย์ตามความเชื่อของชาวคริสต์

พระองค์ทรงเมตตา

♩ = 110 บันทึกโดย อ.ดร.วราวุธ วัฒนศิริ

พระ องค์ ทรง เมตตา ข้า เมตตา
โปรด ทรง พระ เมตตา ข้า ขออภัย โสพระ องค์ ทรง
ค้ำ ขู ข้า พระบาท ผู้ ทนทาน ข้า

ตัวอย่างเพลงสวด ภาคร่ำวีวอนในพิธีรับศีลมหาสนิท โบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริว จากงานวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รีอ็อค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริว จังหวัดฉะเชิงเทรา

อภิปรายผล

จากการเก็บข้อมูลภาคสนามของผู้วิจัยทำให้ทราบว่า ในด้านของเพลงสวดต่างๆ ที่นำมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ในโบสถ์ทั้งโบสถ์เซนต์รีอ็อค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริว ล้วนมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของคุณลักษณะทางดนตรีและความหมายของเพลงสวดต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น หากแต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ การคัดเลือกบทเพลงสวดมาประกอบพิธีกรรม โดยโบสถ์ทั้งสองมีการคัดเลือกบทเพลงสวดมาขับร้องในแต่ละภาคของพิธีกรรมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการคัดเลือกของแต่ละโบสถ์เองที่จะนำบทเพลงสวดใดมา ขับร้องในภาคนั้นๆ ของแต่ละพิธีกรรม ซึ่งแต่ละภาคของพิธีกรรมจะมีเพลงสวดอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นหน้าที่ของแต่ละโบสถ์ที่ต้องคัดเลือกว่าบทเพลงใดเหมาะสมกับโบสถ์มากที่สุด นักดนตรีสามารถร้องหรือบรรเลงได้ ผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมสามารถขับร้องได้ เป็นแนวคิดในการคัดเลือกเพลงสวดมาประกอบพิธีกรรม อีกทั้ง ยังมีแนวคิดในการเลือกเพลงสวดสำหรับพิธีกรรมที่จัดขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายใช้เพลงสวดตรงกัน เช่น พิธีคริสต์มาส มักขับร้องเพลงถ้าเชลเลนเหมือนกันเนื่องจากการระลึกถึงการกำเนิดของพระเยซู พิธีฉลองโบสถ์ มักขับร้องเพลงผู้ชอบธรรมเหมือนกันเพื่อเป็นการสรรเสริญนักบุญประจำโบสถ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเพลงสวดคริสต์ศาสนาในโบสถ์เซนต์รีอ็อค ท่าไข่ และโบสถ์เซนต์แอนโทนี แปดริว จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถแยกรายละเอียดในการศึกษาได้ เช่น บทเพลงเริ่มพิธี บทเพลงเตรียมเครื่องบูชา บทเพลงรับศีล เพลงเทศกาลคริสต์สมภพ บทเพลงปิดพิธี เป็นต้น และอาจศึกษาพิธีกรรมของนิกายอื่นๆ ได้ เช่น โปรเตสแตนต์ หรือกรีกออร์ทอดอกซ์ ซึ่งมีอยู่ในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2522). **ศาสนาคริสต์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2539). การศึกษาดนตรีไทยทางเลือกแห่งนิยามดนตรีวิทยาหรือมนุษยสังคีตวิทยา : **วารสารคำดนตรี** ณิชชา โสคติยานุรักษ์. (2544). **สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร สนตงกูโร พระญาณวโรดม. (2543). **ศาสนาต่างๆ**. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์. (2538). **ประวัติดนตรีตะวันตกโดยสังเขป**. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2546). **หลักวิชามนุษยดุริยางควิทยา**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพื้นฐานดนตรีชาติพันธุ์วิทยา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทรธิรา ผลงาม. (2544). **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิชศิลป์ กฤษเจริญ. (2548). **คาทอลิกสอนอะไร**. ราชบุรี : โรงพิมพ์ธรรมรักษ์.
- วิคเตอร์ ลาเก. (2547). **ประวัติวัดในจังหวัดฉะเชิงเทรา** : เอกสารอัดสำเนา
- ศศิ พงศ์สรายุทธ. (2544). **ประวัติและวรรณคดีดนตรีตะวันตกยุคกลางและยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สราวุธ โรจนศิริ. (2559). **งานวิจัยเพลงสวดคริสต์ศาสนา กรณีศึกษา โบสถ์เซนต์แอนโทนี แปะตรีว**. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, **วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** ปีที่ 35 ฉบับที่ 4, 148-161
- สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย. (2544). **หนังสือสรรเสริญสดุดี**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ
- Merriam, Alan. (1964). "Study of Ethnomusicology." **The Anthropology of Music**.
- Sardie, Stanley. (1980). **The New Grove Dictionary of Music and Musicians, Volume 6**. London : McMillan Publication, Limited.